

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТАНУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА 2023 РІК

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти щодо дотримання принципів академічної доброчесності при організації освітнього процесу в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (далі -ТДАТУ).

Метод дослідження – анонімне електронне опитування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті ТДАТУ за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkhoderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти всіх рівнів навчання за всіма освітніми програмами ТДАТУ (респонденти) крім 1 курсів навчання.

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2023-2024 навч. року** за анкетною: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають Положенню про систему внутрішнього забезпечення [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

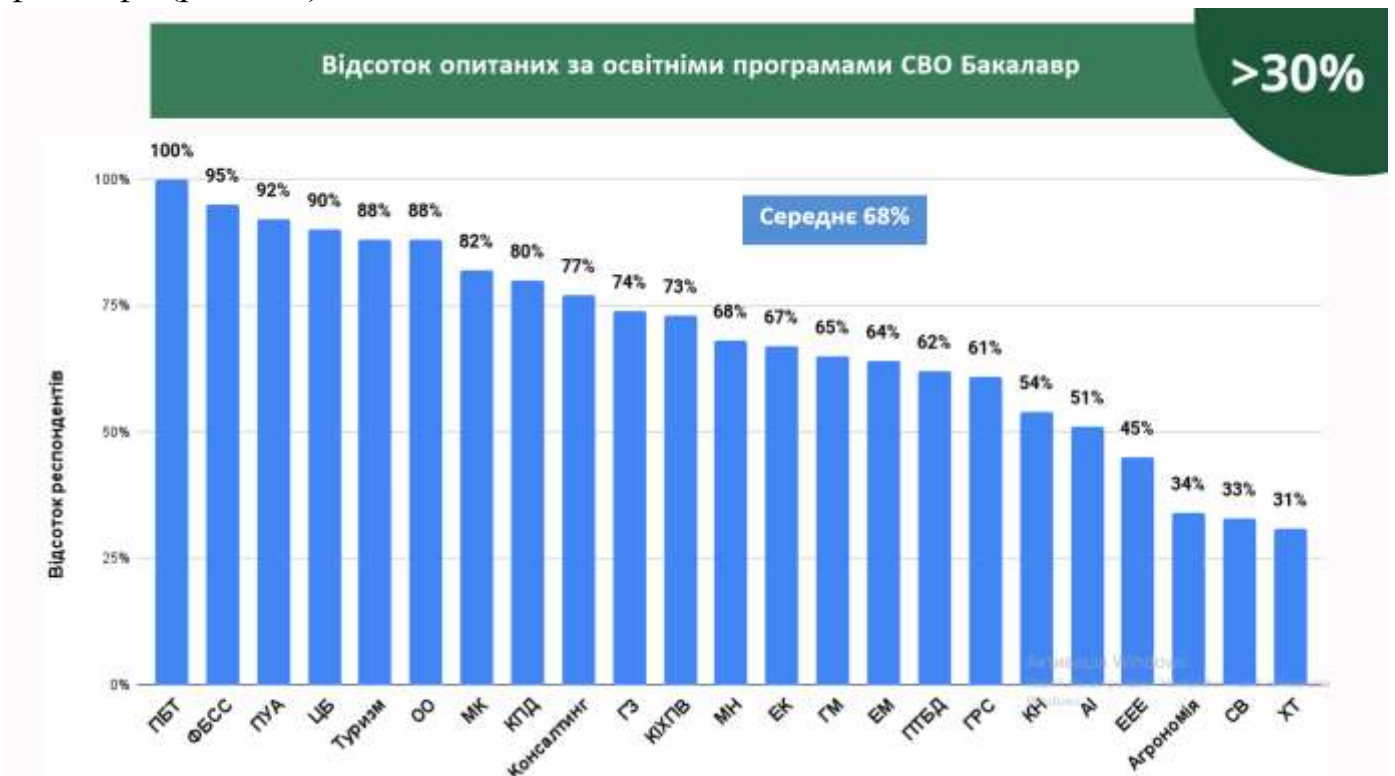
Респондентам було запропоновано відповісти на сім питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до [Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ](#).

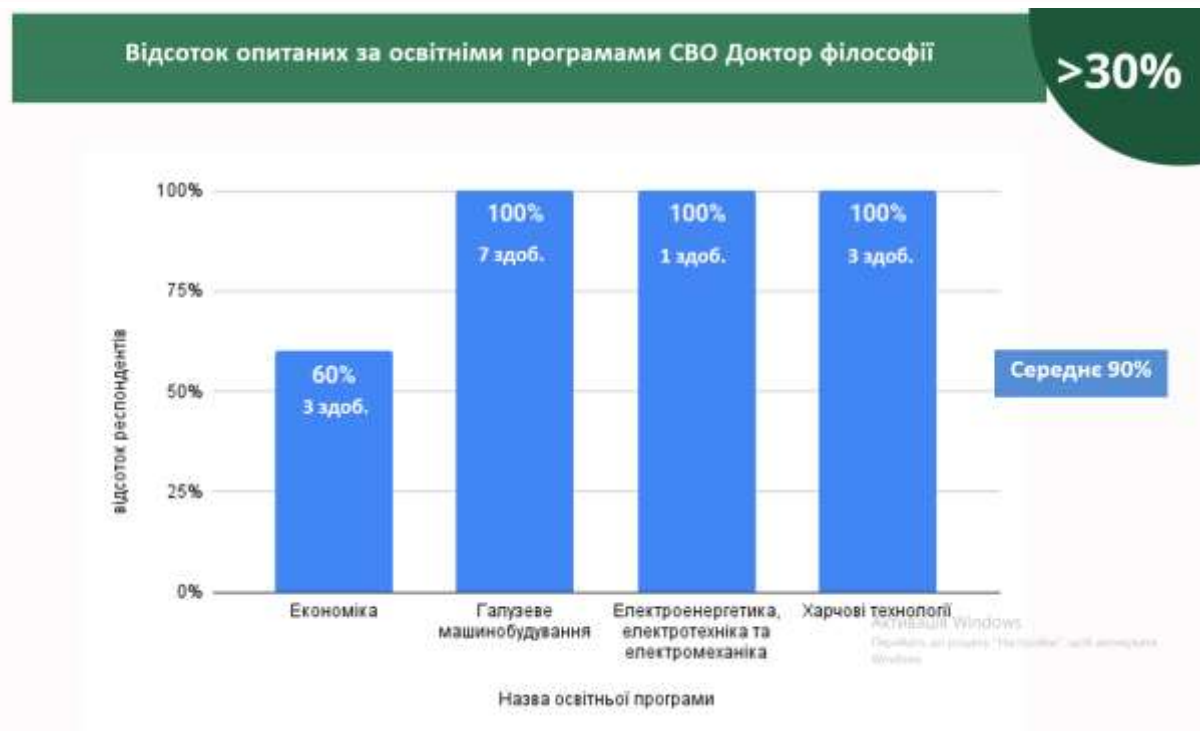
Всього опитані **1063 респондента** (здобувачі ступенів вищої освіти «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії»), що склало **58,0%** від загальної кількості здобувачів. Розподіл респондентів за курсами навчання (а) та рівнями вищої освіти (б) наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання та рівнями вищої освіти

Розподіл респондентів за освітніми програмами наведено на рисунку 2 відповідно до рівнів вищої освіти Бакалавр (рис. 2, а), Магістр (рис. 2, б) та Доктор філософії (рис. 2, в).

б

в

Рисунок 2 - Розподіл респондентів за освітніми програмами відповідно до рівнів вищої освіти Бакалавр (а), Магістр (б) та Доктор філософії (в).

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей наведено на рисунку 3.

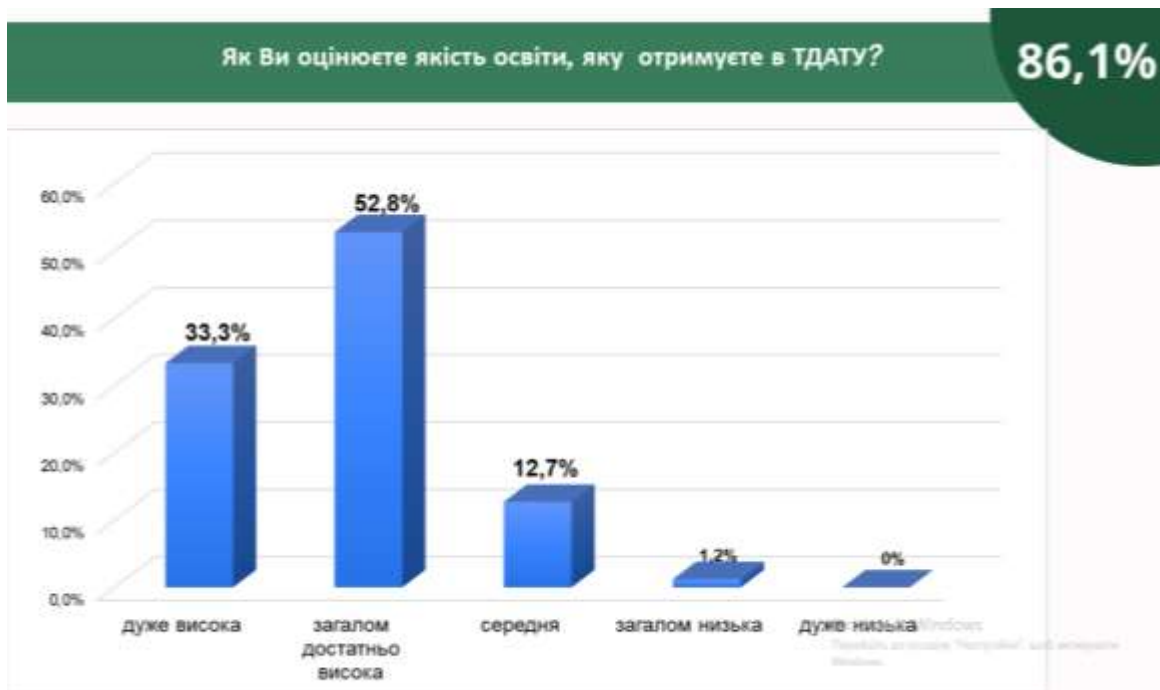

Рисунок 3 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти (у відсотках)

З аналізу рисунку 3 не важко пересвідчитися у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 33,3% та «загалом достатньо високий» 52,8%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі студенти; стосуються частково, і "ініціатива" належить деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і студенти, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

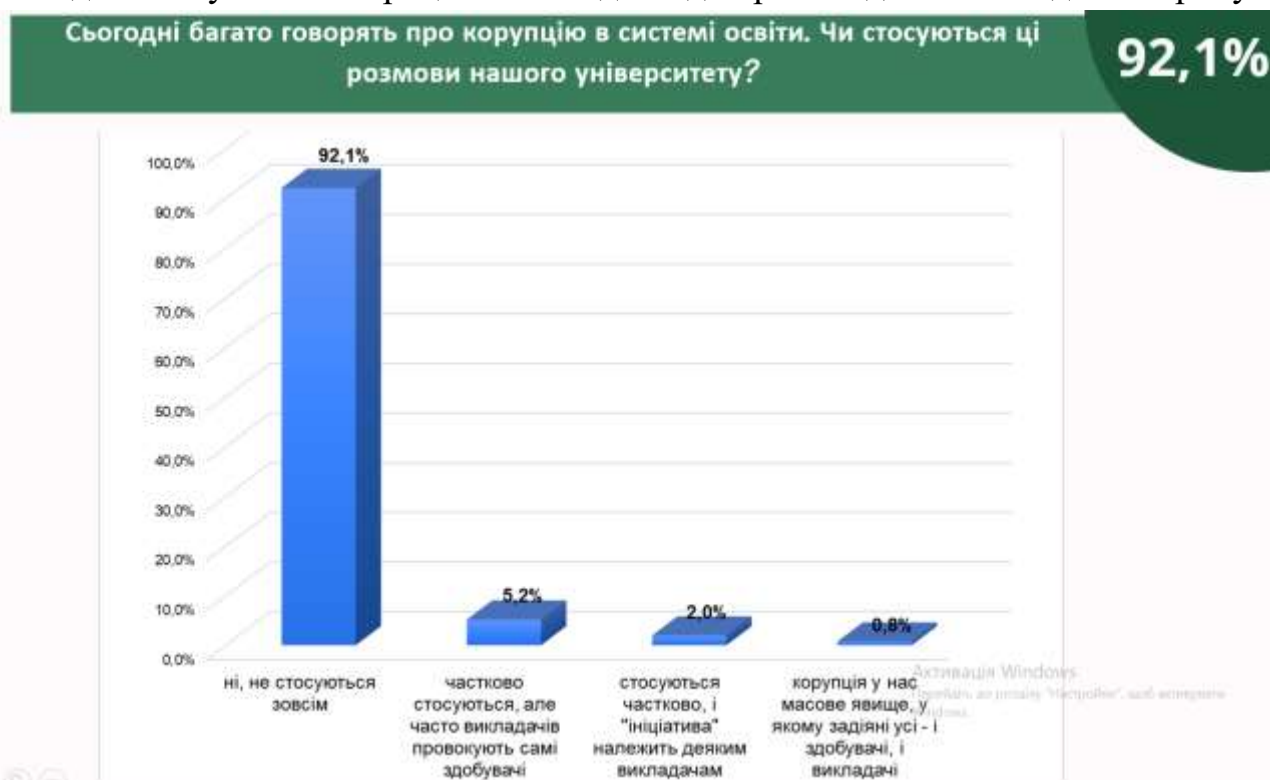

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті (у відсотках)

Аналіз рисунку 4 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 92,1% «ні, не стосуються зовсім». Дали відповідь «частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі» 5,2% та «стосуються частково, і «ініціатива» належить деяким викладачам» 2,0% респондентів.

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ робити наступне...?». Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проект);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компіювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

Рисунок 5 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті (у відсотках)

Аналіз відповідей показує, що в середньому **92,2%** респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили. Респонденти вказали, що «рідко»: 21,2% - списувати з власних конспектів на контрольних заходах; 17,8% - готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК; 11,1% - завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні. Респонденти відповіли, що «часто» робили наступні недоброчесні дії: 2,6% - списувати з власних конспектів на контрольних заходах; по 1,4% - готувати шпаргалки для складання заліків, іспитів, ПМК та завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні.

4. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?*». Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

З рисунку 6 видно, що 95,0% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку та 3,4% вказали, що від студентів старших курсів.

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)*». Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 7.

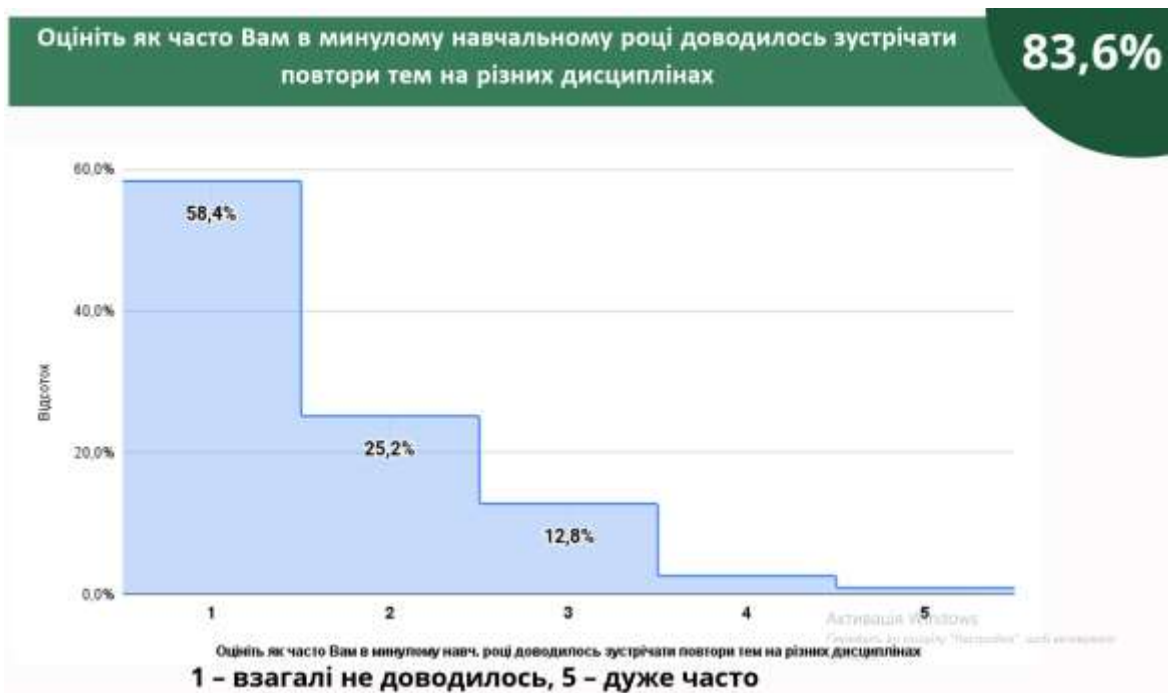

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Аналіз рисунку 7 показує, що 58,4 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році; 25,2% «скоріш не доводилось» та 12,8 % вказали «рідко».

6. На питання «Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?» респонденти відповіли, що не доводилось 85,0% та 12,9% «важко відповісти» (рис. 8).

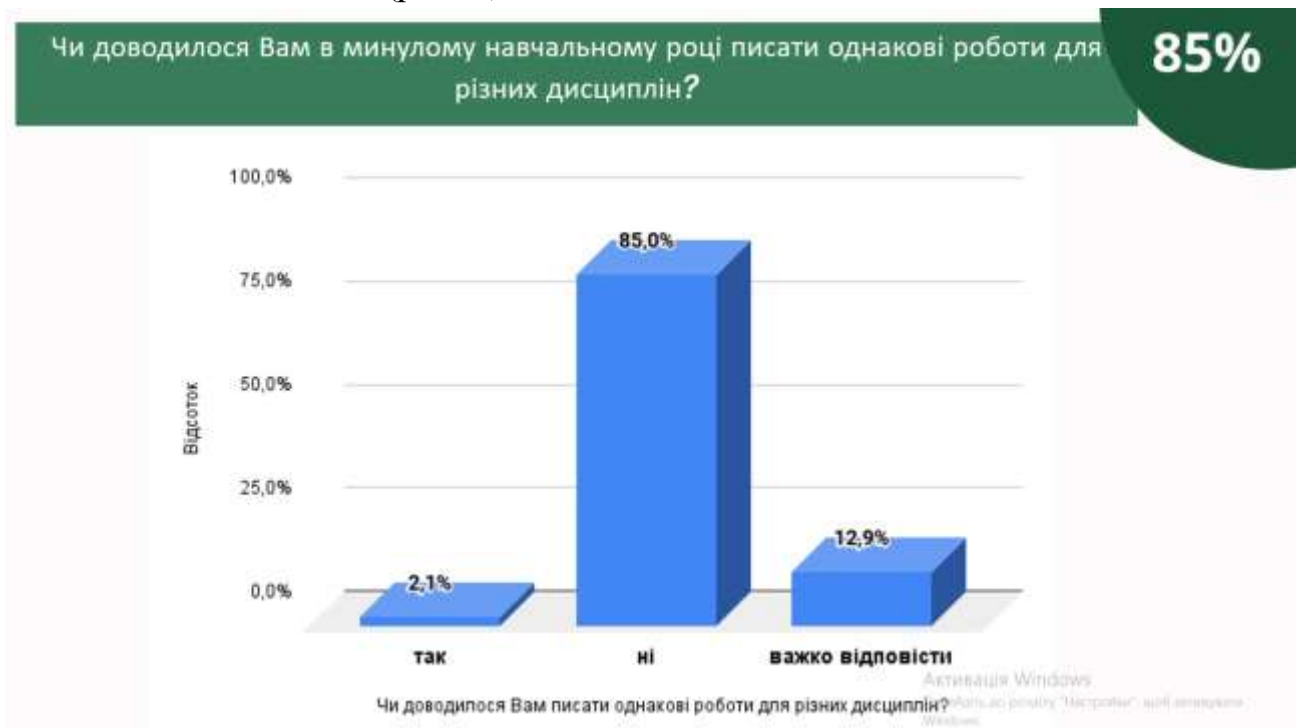

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

7. На питання «Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?» 34% респондентів

відповіли, що не доводилось, та 64%, відповідно, «так» (рис. 9).

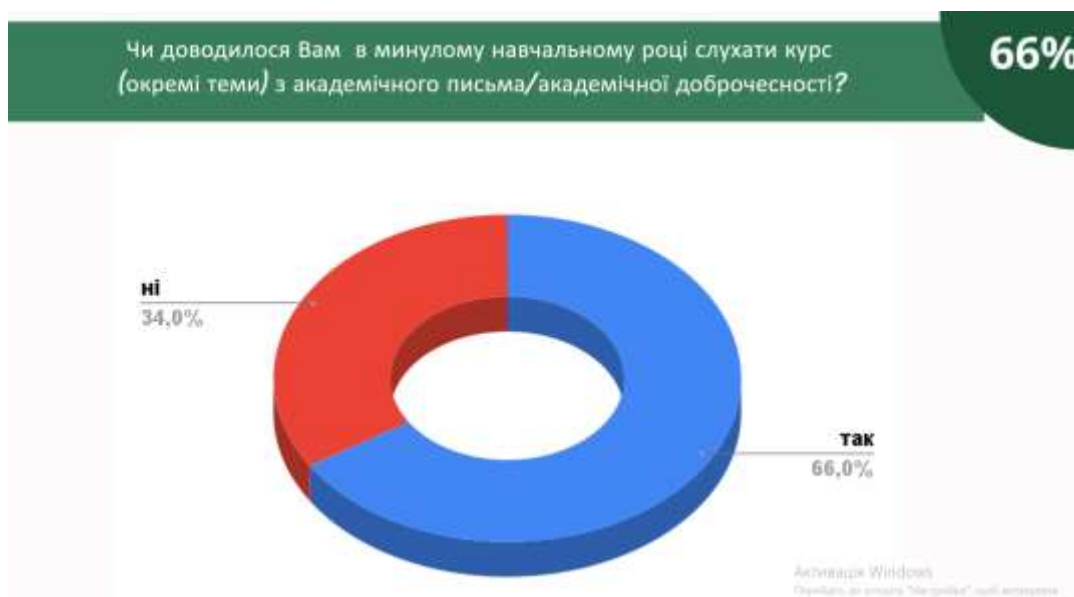

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів (у відсотках)

Висновки

1) Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності показав, що якість освіти в ТДАТУ знаходиться на «дуже високому» 33,3% та «загалом достатньо високому» 52,8%.

Підтримання та підвищення якості освіти в університеті на високому рівні вбачаємо у своєчасному та періодичному оновленні, модернізації освітньої програми з врахування думок стейкхолдерів. Також необхідним є запровадження сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін професійної підготовки з метою формування пізнавальних професійних компетенцій; залучення до освітнього процесу виробничників-практиків; підвищення педагогічної та професійної майстерності викладачів через систему стажувань та підвищення кваліфікації; оновлення матеріально-технічної бази забезпечення освітньої програми.

3) Оцінювання корупції в університеті показало, що 92,1% респондентів стверджують про відсутність корупції в ТДАТУ. Причому 92,2% респондентів не доводилося робити будь-яких недоброчесних дій (надавати послуги викладачам, купувати реферати, курсові тощо).

Про якість освіти свідчить відповіді респондентів щодо повторюваності тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році, а саме: 58,4 % здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році; 25,2% «скоріш не доводилось» та 12,8 % вказали «рідко». Також більшість здобувачів вищої освіти оцінюють власне навчальне навантаження впродовж

цього семестру як «помірне навантаження». 85,0% респондентів вказали, що їм не доводилося в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін.

4) Для подолання порушення норм академічної доброчесності, які були зазначені здобувачами вищої освіти необхідно проведення наступних процедур та заходів серед всіх учасників освітнього процесу.

Академічній спільноті:

– викладачам систематично доводити до здобувачів вищої освіти критерії оцінювання, норми академічної доброчесності та можливу відповідальність за порушення вимог відповідно до Положення про академічну доброчесність.

- довести до здобувачів ВО результати їх опитування щодо академічної доброчесності та обговорити з ними пропозиції щодо підвищення якості освіти за відповідною освітньою програмою;

- обговорити результати опитувань здобувачів ВО щодо академічної доброчесності на засіданнях випускових кафедр з метою надання пропозицій щодо підвищення якості освіти за даною ОП та на засіданнях робочих груп при перегляді освітньої програми;

- на засіданнях вченої ради університету, факультетів (засіданнях кафедри тощо) регулярно розглядати питання дотримання норм академічної доброчесності НПП і здобувачами вищої освіти відповідно до Кодексу честі, Антикорупційної програми, Положення про академічну доброчесність та Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ;

– більш активно залучати здобувачів ВО до участі у наукових гуртках, з метою розвитку здібностей до наукової діяльності та поглиблення компетентностей окремих дисциплін;

– під час викладання навчальних дисциплін наводити здобувачам наявні життєві приклади реалізації особистості у професійній сфері, необхідності самовмотивованості для професійного зросту та самореалізації;

– керівникам курсових, дипломних робіт (проектів) здійснювати додаткове консультування здобувачів у межах графіку надання консультацій, при необхідності додаткового роз'яснення та уточнення складних питань;

– жорстко дотримуватись відкритості оцінювання рівня знань здобувачів.

Кураторам академічних груп:

– починаючи з I курсу доводити до відома здобувачів основні поняття, які відносяться до «доброчесності», у тому числі в обов'язковому порядку ознайомлювати здобувачів з Кодексом честі, Антикорупційною програмою ТДАТУ, Положення про академічну доброчесність і Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ;

– організовувати семінари, що присвячені формуванню у здобувачів почуття академічної гідності та професійні ціннісні орієнтації та популяризації позитивного

іміджу студента, який самостійно вчиться;

– ознайомлювати здобувачів з механізмом інформування адміністрації університету у випадку прояву корупції та дотримання загальноприйнятих норм морально-етичної поведінки;

– запрошувати на кураторські години коуч-тренерів, психологів, які професійно зможуть висвітлити питання саморозвитку, мотивації, необхідності самостійно виконувати складні завдання, а не відшукувати альтернативні шляхи для їх вирішення («купівлю будь-якого виду робіт чи безпосередньо оцінки»).

Здобувачам вищої освіти - дотримуватись Кодексу честі, Антикорупційної програми та вимог Положення про академічну доброчесність. Для профілактики плагіату та стимулювання здобувачів вищої освіти ТДАТУ до самостійного виконання курсових і дипломних робіт (проектів) здійснюються наступні заходи відповідно до «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ТДАТУ»:

– захист курсових і дипломних робіт (проектів) здійснюється публічно;

– електронні версії курсових і дипломних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти розміщуються у спеціальному розділі репозитарію ТДАТУ;

– результати наукових досліджень, представлених у дипломних роботах (проектах), підлягають обговоренню на наукових конференціях та можуть бути представлені у вигляді тез / наукових статей у наукових виданнях;

– результати наукових досліджень, представлених у дипломних роботах (проектах), систематично заслуховуються на науково-методичних семінарах та засіданнях наукових студентських гуртків.

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,

к.т.н, доцент

Радміла СКЛЯР